

Det kongelige danske geografiske Selskab.

det femte Møde gav Kaptajn *Hoffmeyer* nogle Meddelelser om de paatænkte *internationale Polar-*
 Det sjette Møde var

stationer, og dernæst holdt Kand. *P. Tauber* et Foredrag om *Forekomsten af Havpattedyr ved dansk Kyst.*

Nordenskiöldsfesten.

Efter at der var kommen Underretning om, at „*Vega*“ heldig havde gennemsejlet Nordøstpassagen, var det naturligt, at Selskabet tænkte paa at indbyde *Vega-Expeditionen* hertil, og dets høje Præsident, Hs. kgl. Højhed *Kronprinsen* afsendte derfor den 23de December 1879 til Sues en Skrivelse til Professor *Nordenskiöld*, med Indbydelse til at deltage i et festligt Møde, som Selskabet agtede at holde til hans Ære. Da „*Vega*“ var kommen til Neapel, modtog Hs. kgl. Højhed fra Chefen for Expeditionen et Svar, hvori han med Tak tog imod Indbydelsen. I et Møde, som „Raadet“ holdt, blev det besluttet, at Selskabet i Anledning af *Vega-Expeditionens* Nærværelse ikke skulde samvirke med andre Korporationer, ligesom der ogsaa blev givet Bevilling til alle de Udgifter, som maatte regnes for nødvendige og passende.

Efter gjentagne Breve og Telegrammer var Resultatet, at Expeditionen skulde komme paa *Kjøbenhavns Red* Fredagen den 16de April 1880 om Formiddagen Kl. 10¹/₂.

Da „*Vega*“ til den fastsatte Tid var kommen paa Reden, sejlede Bestyrelsen ud til Skibet for at byde *Nordenskiöld* og hans Ledsagere Velkommen, og efter et kort Ophold om Bord, førte den Gjæsterne til Toldboden. Op ad Dagen ledsagede Selskabets Vicepræsidenter Expeditionens Medlemmer til Presentation hos Hs. Maj. *Kongen* og Hs. kgl. Højhed *Kronprinsen*.

Selskabets *Fest* fandt Sted Løvedagen den 17de April om Aftenen i Kasino, hvis Lokaler i den Anledning vare udsmykkede paa en til Lejligheden svarende Maade. Indgangen til den store Sal var gennem den smagfuldt dekorerede Pergola. Paa Trappereposerne var der anbragt store Potteplanter, og en Samling Træer smykkede Pergolaens Vægge. Langs Pergolaens Galleri var der opstillet store Flagbuketter, skiftevis svenske og norske, der i Forening med Vimpler dannede en festlig Dekoration. Over for den ene af Opgangene var paa Væggen anbragt det danske Vaaben, og over for den anden det norske Vaaben, begge i Flagdekorationer, medens Kong *Oscar den andens* Buste og det svenske Vaaben fandtes som Hoveddekoration over Indgangen til den store Sal; paa begge Sider heraf læstes Navnene paa de to

private Mænd, der saa væsentlig havde bidraget til Expeditionen: *Oscar Dickson* og *Sibiriakoff*. Paa den modsatte Side, over Indgangen til den lille Sal, saas *Nordenskiöld's* Vaaben med dets Devise „*Deus clypeus meus*“ (Gud mit Skjold), og i Fortsættelse af dette Navnene paa hans Ledsagere.

Den store Sal var festlig oplyst, og Gulvet i den dannede et hele lige til Skuepladsen, for hvilken Tæppet var rullet op, og hvor man saa „*Vega*“ i sit Vinterkvarter. Paa begge Sider af Scenen var der opstillet høje Graner, som næsten naaede lige til Loftet, og Spejlene paa Siderne vare dækkede med store Danebrogsflag. Langs første Etages Balustrade var der rejst Standere med Danebrogsflag, og fra Gassolen midt i Salens Loft gik lange Vimpler hen til Lysekronerne i Salen. Dekorationen i Pergolaen og Salen, som skyldtes Hr. *Bernh. Olsen*, var udført uden stort Apparat, men særdeles smagfuldt. Planterne vare godhedsfuldt laante Selskabet af Hr. *Gartner Fløjstrup*, og Flagdekorationerne ligeledes godhedsfuldt af *Marineministeriet* og af *Tivolis Bestyrrelse*.

Talerstolen var rejst, hvor Orkestret ellers har sin Plads, foran Scenen, og paa begge Sider af den var der stillet Bænke for Selskabets Gjæster og dets Raad. Midt i Salen var der holdt en bred Gang aaben, gennem hvilken Herrerne kom ind og tog Plads paa de til begge Sider i lange Rækker stillede Bænke. Damerne tog Plads i Logerne, af hvilke Logen nærmest mod Scenen paa venstre Side indtoges af Diplomatets Damer. Paa Balkonen havde en Del af „*Vegas*“ Mandskab faaet Plads. Paa alle Pladser var der henlagt Kaart over „*Vegas*“ Rejse. Fyldt af det elegante og festklædte Publikum, gjorde den dekorerede Sal en smuk Virkning.

Kl. 7 førte Bestyrelsen Expeditionens Medlemmer op gennem Salen, hvor de tilstedeværende rejste sig og hilste dem. Expeditionens Medlemmer og de øvrige Gjæster tog derpaa Plads foran Talerstolen. Imellem de tilstedeværende vare den svensk-norske Minister og Chargé d'Affaires, den russiske Chargé d'Affaires, den italienske Minister, *Kjøbenhavns Universitets* Rektor og *Lunds Universitets* Rektor tilligemed fire lundensiske Universitetslærere, der tidligere havde ledsaget *Nordenskiöld* og af Selskabet

vare indbudte til Festen, nemlig Dr. *Berggren*, Prof. *Blomstrand*, Adjunkt *Dunér* og Docent *Wijkander*. Blandt de indbudte var ogsaa den gamle Tolk *Carl Petersen*, hvem Nordenskiöld strax ved sin Ankomst hilste med hjærtelig Glæde.

Efter at de nævnte havde søgt deres Pladser, ledsagede Selskabets Vicepræsidenter Hs. Maj. *Kongen*, Hs. kgl. Højhed *Kronprinsen* og Hs. Højhed Prins *Hans* under Tonerne af „Kong Kristian stod ved højen Mast“ ind i Salen, hvor de kgl. Herskaber tog Plads mellem Expeditionens Medlemmer foran Talerstolen.

Selskabets første Vicepræsident, Overkammerherre *Holstein-Holsteinborg* bragte derpaa følgende

Hilsen til Nordenskiöld og hans Mænd.

„Der er tildelt mig det hædrende Hverv at byde vore Æresgjæster velkommen. Det er ikke noget nyt, ej heller noget overraskende for Hr. Professor *Nordenskiöld* og hans Ledsagere at se sig hædrede og at modtage Anerkjendelsens mest utvivlsomme Vidnesbyrd for den store og udmærkede Bedrift, der ligger for os som en fuldbyrdet Kjendsgjærning. Vega-Expeditionen har alt i den gamle Verdens ældste Del modtaget en storartet Hyldest, og siden Omsejlingen af det asiatiske Fastland er fuldbyrdet, have vor Verdensdels største og berømteste Hovedsæder for den gamle og for den nye Kultur kappedes om at give Beviser paa deres Sympati for og Anerkjendelse af Nordens navnkundigste Forsker, hvis Navn i de sidste Aar er blevet kundbart hele Jorden rundt. Hvad vi formaa at yde i denne Retning er kun ringe og svagt i Sammenligning med, hvad Vega-Expeditionen har modtaget andre Steder, men i ét staa vi ikke tilbage for nogen, nemlig i Erkjendelsen af den udførte Bedrifts Betydning og Værd for Videnskaben og for den kommende Tid, og i Glæden over, at det er faldet i vore Stamfrænders Lod at fostre den Mand, hvis Navn nu er indskrevet blandt de store Opdageres Række, som for Aarhundreder med Kæmpeskridt førte

deres Samtid ind paa Banen til en ny Tid, en ny Tid, der omsider har bragt os til den Højde, hvorpaa vi nu staa.

Nordøstpassagen stod som et uløst, ja! i manges Øjne som et *uløseligt* Problem, og de Forsøg, som gjordes for at løse det, syntes ved deres Udfald at stadfæste denne Mening. Det var Nordenskiöld forbeholdt at se klart og rigtigt, og han gik ikke i Blinde; sin Plan fremlagde han offentlig forud, og Resultatet har stadfæstet dens Rigtighed. — Medens under Linjens og i Tropernes hede Egne andre Videnskabsmænd granskede Afrikas ukjendte Indre, og Tiden berigedes med Kundskab om hidtil ukjendte og utilgængelige Lande, løftede vor store samtidsige i Norden Sløret, der hidtil tilhyllede den store Del af Polarhavets Vande, som fører fra Evropa langs Asiens Nordgrænse til Amerikas Vestkyst. Tidenden om „Vegas“ Indefrysning blev hurtig baaren Verden rundt, og med største Spænding, ikke fri for Bekymring, saas Beretningen i Møde om en lykkelig Overvintring. Den kom sent, men modtoges med Begejstring, og „Vegas“ Hjemrejse har lignet et Triumftog; den er en Tribut, der skyldtes Videnskabens og Dygtighedens Sejer over Hindringer, som hidtil vare ansete for uovervindelige.

Saa bringe da ogsaa vi vor Skjærv til den Hyldest, der er blevet Nordenskiöld og hans Ledsagere til Del, som et Bindeled mellem hvad de fremmede Lande have ydet og hvad Fædrelandet vil byde sine navnkundige Sønner, naar „Vega“ om fjerne Tid stævner ind ad Stockholms Skærgaard.

Jeg bringer Hr. Professor Nordenskiöld og hans Mænd det kgl. danske geografiske Selskabs højagtelsesfulde og hjærtelige Velkomsthilsen og Lykønskning! Vi glædes ved Bevidstheden om, at Nordenskiöld allerede, førend Vega-Expeditionen fuldførte sin Daad, var optegnet som Selskabets Æresmedlem!“

Selskabets Sekretær, Professor *Ed. Erslev* holdt derpaa følgende Foredrag

om Nordenskiöld og hans videnskabelige Færd.

„Naar jeg paa Selskabets Vegne træder frem paa dette Sted for i korte Træk at give en Skildring af den udmærkede Mand, som vi have den Lykke at se iblandt os, kan jeg ikke andet end gribes af dyb Bevægelse. Da vi for faa Aar siden dannede vort Selskab, var der ingen, som anede, at vi saa kort Tid efter skulde fejre en Fest for en Mand, hvis Navn gjenlyder over hele Verden, en Mand, der har udført en Stordaad, som vil mindes i Aarhundreder. Det maa indrømmes, at det er vanskeligt i den ringe Tid, som kan gives, i ét Billede at samle de vigtigste Træk i en daadrig Mands Liv, og dog skal det ske. Jeg beder Dem derfor alle med Mildhed at dømme, hvad der føres frem for Dem. Et og andet af hvad, der nævnes, vil mulig være Dem ukjendt, og meget vil De kjende. Gid blot Tankerne maa være klare, og gid Ordene maa føje sig saaledes, at de kunne forme sig til en Krans, en Hæderskrans ligesom de mange andre, vor store Gjest allerede har modtaget.

Vi vide alle, at *Nils Adolf Erik Nordenskiöld* er født 1832 i Helsingfors, og at han hører til en svensk adelig Æt, der tæller adskillige ypperlige Søofficerer og Videnskabsmænd; hans Fader var en dygtig Mineralog og Chef for Bjærgstaten i Finland. Allerede som Dreng og som ungt Menneske viste vor Nordenskiöld mange Tegn paa den Karakter, som han senere saa tit har haft Lejlighed til at lægge for Dagen. Det daadkraftige ligger for ham, hans energiske Vilje bortstøder enhver Modstand, han frygter intet, og han kunde godt tage som Valgsprog: „propositi tenax“, d. v. s. vedholdende i det, han

har foresat sig. Nordenskiöld's trofaste Ven, *Oscar Dickson*, har ved en vigtig Lejlighed brugt et træffende Udtryk om ham: „Der er mangen Sag, hvorom alle andre har sagt, at det er umuligt at udføre den, Nordenskiöld har derimod sagt, at det er muligt, og saa — *har han udført den!*“

Allerede fra Barnsben havde Nordenskiöld Lyst til at dyrke den Videnskab, som hans Fader havde viet sit Liv, og denne Lyst styrkedes end mere, da Faderen lod ham passe den rige Mineralsamling paa Familiens Ejendom Frugård. Da Nordenskiöld nu senere med stor Iver baade i Finland og i Berlin har studeret forskellige Grene af Naturvidenskab, og da han særlig har lagt sig efter *Mineralogien* og *Geologien*, er han kommen saa vidt, at han er en af de første i disse Fag for Tiden. Det vilde føre for langt paa dette Sted at godtgjøre denne Sætning ved at gaa ind paa hans enkelte Arbejder, men nogle Antydninger ville dog være paa deres Plads.

Vi vide jo, at en af Mineralogens vigtigste Opgaver er at studere Mineralernes Krystalform og kemiske Sammensætning, og at det i mangt et Tilfælde er overmaade vanskeligt at udrede dette. Nordenskiöld har nu ikke alene opdaget nye Findesteder for adskillige sjældne Mineralier; men han har ogsaa fundet nye Mineralvarieteter og paavist deres Krystalform og kemiske Sammensætning, som f. Ex. ved Tantalit, Yttrotantalit, Laxmannit, o. s. v., og han har derved ligesom ved andre Arbejder vist, at han staar paa Højden af sin Videnskab og at han kan udføre de fineste kemisk-mineralogiske Undersøgelser. Det var ikke for intet, at hans Fader var en Elev af den store Berzelius.

Det bedste Vidnesbyrd for ham som Mineralog er, at hans Navn idelig træffes i Haandbøger for de Studerende, som f. Ex. i *Naumanns* bekjendte Mineralogi,

selv i den nyeste Udgave af *Zirkel* fra 1877. I den Stilling, han 1868 fik ved Riksmuseet i Stockholm, har han ogsaa virket overmaade meget, og det nævnte Museums mineralogiske Afdeling, som han forestaar, er nu en af de fortrinligste i Verden. At Nordenskiöld har uomtvistelige Fortjenester ved sine Undersøgelser over Spitzbergens Geologi o. s. v. er kjendt af alle. Og ligesaa kjendt er det, at Sverige nu er det Land, der er rigest paa naturvidenskabelige Samlinger af alle Slags fra det høje Nord, og at dette især er Nordenskiöld's Fortjeneste.

De her nævnte Undersøgelser og Arbejder ere af saadan Art, at de vilde være tilstrækkelige til at give ham et stort Navn; men Nordenskiöld's Tanker ere gaaede langt videre. At lave Reglementer og at indexere Soldater er ét, at være Hærfører derimod et andet; at lægge Sten paa Sten i en Bygning er ét, at udkaste Planen og at lede Opførelsen et andet. Nordenskiöld har valgt det andet.

Det ligger i Sagens Natur, at man i Sverige maa have langt større Interesse for Undersøgelser over Jordbunden end i Danmark; thi i Sverige indbringer Bjærgværksdriften over 50 Mill. Kr. om Aaret eller meget mere end Værdien af det Korn, vi udføre, og Bjærgværksdriften er dér den tredje vigtigste Næringsvej. Af denne Grund studerer man ogsaa i Sverige med Iver Landets Geologi. For at oplyse Fremkomsten af nyere Dannelser paa den skandinaviske Halvø foretog den udmærkede Zoolog *Sven Lovén* 1837 en Rejse til *Spitzbergen*, og han gjorde derved den mærkelige Opdagelse, at Sveriges Banker af Bløddyr, der skrive sig fra den postpliocene Tid, hidrøre fra et arktisk Hav. I 1857 gjenoptog *O. Torell*, der nu er Chef for det geologiske Bureau i Stockholm, Lovéns Undersøgelser, i det han paa egen Regning foretog en Rejse til Spitzbergen; han ledsagedes dengang af Nordenskiöld. Siden

den Tid gjordes der fra Sverige det ene Togt efter det andet til den nævnte Øgruppe, og de tre af disse lededes af Nordenskiöld, som i alt har været fem Gange paa Spitzbergen. — Allerede 1861 og 1868 havde man paa disse Togter haft til Hensigt at naa Nordpolen, men det var først paa Expeditionen 1872—73, at dette ligefrem sattes som et Hovedformaal. Vi vide imidlertid alle, hvorledes det gik, og at dette Maal ikke naaedes paa denne saa fortrinlig udrustede Expedition, hvor man overvintrede i Mosselbay; en Mængde uheldige Omstændigheder sloge sig sammen for at hindre det. — Den af Nordenskiöld ledede Expedition til Spitzbergen 1868 er dog kommet til den højeste Breddegrad, som man hidtil med Skib har naaet paa den østlige Halvkugle, nemlig $81^{\circ} 42'$, d. v. s. 125 geogr. (danske) Mile fra Polen eller ligesaa langt som fra Skagen til München. *Parry* kom derimod 1827 paa den østlige Halvkugle med Slæder 16 Mile nordligere, og paa den vestlige Halvkugle naaede *Nares's* Expedition 1876 med Slæder 25 Mile nordligere.

Resultaterne, som Svenskerne have vundet ved deres talrige Expeditioner til Spitzbergen, have selvfølgelig stor videnskabelig Betydning i mange Retninger, saaledes med Hensyn til Jordklodens Udviklingshistorie, Plante- og Dyrelivet i det høje Norden, Plante- og Dyregeografien, Gradmaalingen, Nordlyset o. s. v. Og det er tillige en uvisnelig Hæder baade for Sverige og især for Nordenskiöld, at vi nu kjende Naturforholdene i dette 1,000 □ Mil store, ubeboede Land, der er et af de nordligste i Verden og ligger adskilligt nærmere ved Polen end vor nordligste Koloni, Upernivik i Grønland, langt bedre end i noget andet Polarland, ja! hvor underligt det end lyder, Nordenskiöld har Ret, naar han siger, at vi kjende Spitzbergens Natur bedre end flere af de gamle europæiske Kulturlandes.

Forinden Nordenskiöld foretog sit sidste Togt til Spitzbergen, gjorde han 1870 en lille Rejse til *Grønland*, og Grunden til at han drog derop var, at han paa Stedet vilde gjøre Prøver med Slæder, trukne af grønlandske Hunde, og derved faa at vide, om dette Førselsmiddel kunde passe for en Expedition, som vilde gaa til Nordpolen. Han kom imidlertid til det Udslag, at Hundeslæder ikke egne sig dertil. Ved denne Lejlighed var Nordenskiöld saa heldig at foretage en Vandring, som siden har haft vigtige Følger heri Danmark. Vi vide jo alle, at det Indre af det 40,000 □ Mile store Grønland er dækket af en umaadelig Ismasse, Indlandsisen; før Nordenskiöld have kun enkelte Mennesker betraadt Randen af denne Is, og kun en eneste Mand, nemlig Kjøbmand *Lars Dalager*, havde 1751 været to Mile inde paa den. Da Nordenskiöld paa Vejen til Grønland kom til Kjøbenhavn, og da han talte om at gjøre en Vandring paa Indlandsisen, vare alle sagkyndige, som han siger i sin, til det svenske Videnskabernes Akademi indgivne Beretning, „enige i at regne en længere Fremtrængen paa Indlandsisen for en Umulighed“. Af Oscar Dicksons Ord vide vi dog, at Nordenskiöld vanskelig bøjser sig for saakaldte „Umuligheder“, og han vilde derfor heller ikke her fravige sin Plan. I Forening med *Dr. Berggren* foretog han nu det Vovestykke med Provianten paa Nakken i 7 Dage at vandre $7\frac{1}{2}$ geogr. Mil ind paa Indlandsisen og tilbage igjen; de to Mænd havde intet Telt med sig og kun én Sovepose, hvori de begge sov om Natten paa den bare Is; heldigvis havde de ypperligt Vejr, ellers vilde de sikkerlig være blevene Dødens Bytte. At *Jensen*, *Kornerup* og *Groth* 1878 gjorde en lignende, $2\frac{1}{2}$ Mile længere Vandring ind paa Indlandsisen, er det ikke nødvendigt at dvæle ved; vi have jo glædet os over vore Landsmænds farefulde Vandring, der med Rette har vakt saa stor Opsigt

og Beundring hos alle Geografiens Venner. — Det er ellers ingen Tvivl underkastet, at disse Isvandringer ville faa den største Betydning endog for Studiet af Danmarks Jordbundsforhold; thi det er, som *Johnstrup* har hævdet, ved Hjælp af Studierne over Indlandsisen, at vi skulle faa at vide, hvorledes det stod til i Danmark og i en stor Del af det nordlige Evropa, dengang „Istiden“ herskede i disse Lande.

Da Spitzbergen var blevet undersøgt, vendte Nordenskiöld sin Hu til andre Egne, nemlig til det *kariske Hav* østen for *Novaja Semlja*, samt Mundingerne af de store Floder *Obj* og *Jenissej*. For dem, der ikke sysle med arktiske Studier, maa det lyde utroligt, at et Hav som det kariske, der kun ligger to Dages Sejlads østen for det nordlige Norge, skulde være saa godt som ukendt og ikke besejlet lige til den nyeste Tid; men det er dog saa. Den navnkundige russiske Akademiker *v. Baer* har kaldt det kariske Hav „den store Iskælder“, et Udtryk, som senere mangfoldige Gange er gjentaget og har bidraget meget til, at man har været saa bange for at besejle det. Den første, som i senere Tider har sejlet der over, er den norske Fangstkaptajn *Johannesen*, der udførte dette 1869. Siden den Tid have mange norske Fangstmænd og andre besejlet det kariske Hav; men nogen videnskabelig Undersøgelse deraf har man ikke gjort før Nordenskiöld 1875 og atter 1876 foretog sine Rejser dertil. Det er altsaa en ny Mark, som han har aabnet for de svenske videnskabelige Undersøgelser, og han har tillige godtgjort for alle, at det kariske Hav jævnligen danner en god og let farbar Vej fra Evropa til Sibirien, hvor over man nu ogsaa fører den ene Skibsladning efter den anden, mangen Gang uden at træffe Is. Den saa frygtede „Iskælder“ hører saaledes til dem, der ere isfri om Sommeren.

I denne Oversigt over Nordenskiöld's Rejser ere vi

endelig komme til hans sidste Daad, Opdagelsen af *Nordøstpassagen*. Vi vide alle, hvorledes dette Navn er opkommet, i det det rige Indien fra de ældste Tider har staaet som det skønneste Maal for Opdagelsesrejser. *Columbus*, den største af alle Opdagere, søgte 1492 en vestlig Vej til Indien; han fandt ogsaa et Land, som han troede at være dette, og han saa vel som *Amerigo Vespucci* levede og døde i den Tro, at det var Indien og ikke en hel ny Verdensdel, hvortil de vare komne. 1498 fandt *Vasco da Gama* Vejen sønden om Afrika til Indien, altsaa Sydøstpassagen, 1519—22 fandt *Magalhaens* paa den første Verdensomsejling Vejen sønden om Amerika til Indien, altsaa Sydvestpassagen. Allerede *Columbus's* samtidige *Cabot* søgte at finde Nordvestpassagen, og Aarhundreder igjennem stræbte man forgjæves efter at komme denne Vej, indtil det lykkedes for en Menneskealder siden *Mac Clure* at naa Maalet; med Nordøstpassagen er det gaaet paa lignende Maade. Indien er det Trylleord, der har staaet for alle de oceaniske Opdageres Tanke, og at finde nye Veje til Indien er den røde Traad, der gaar igjennem alle de oceaniske Opdagelses Historie.

Det er ikke nødvendigt at dvæle ved de Anstrængelser, man har gjort for at finde Nordøstpassagen. Vi huske jo godt, hvorledes Engelskmændene *Willoughby* og *Chancellor* 1553 vare de første, som søgte at komme denne Vej, og hvilken frygtelig Skæbne *Willoughby* fik; han kom ikke længere end til Kysten af Lappland, og dér fandt man Aaret efter hans to Skibe indefrosne, medens alle Officererne og hele Mandskabet vare døde af Kulde og Skjørbug. *Chancellor* var derimod heldigere og kom til *Dvinas Munding*, hvorfra han rejste til Moskva og stiftede Handelsforbindelse med Tsaren. Vi huske fremdeles, hvorledes Hollænderne en Menneskealder senere gave sig til at søge Nordøstpassagen, og at Navnet *Willem*

Barentz særlig er knyttet til Opdagelserne her. Den Del af Nordøstpassagen, som disse Opdagere naaede, var dog meget ringe, og strækker sig kun noget østen for *Novaja Semlja*. De Vanskeligheder, som de dristige Søfarere mødte i disse Egne, vare ogsaa saa store, at man allerede 1676 ophørte at gjøre Forsøg paa at gjennemsejle Nordøstpassagen. Et Aarhundrede efter, nemlig 1778, gjenoptog vel den store *Cook* atter Tanken, i det han søgte at rejse fra *Beringsstrædet* og vester paa, men Forsøget mislykkedes, og dermed døde Spørgsmaalet hen, lige til det, atter efter et Aarhundrede, gjenoptoges og da det fandt sin Løsning.

Det vil end videre være bekjendt, hvorledes man har faaet kaartlagt Asiens Nordkyst. Det er nemlig sket fra Landet af, ved Slædefarter eller ved smaa Fartøjer, hvoraf nogle have sejlet ét, andre et andet lille Stykke af Nordøstpassagen. Mange af Opdagerne have været simple, jævne Sømænd, og de Fartøjer, hvormed de sejlede, vare mangen Gang ikke andet end Baade, tættede med lerblandet Mos og sammensyede med Vidjer. En af Opdagerne, *Styrmanden Tjeljuskin* naaede 1742 Asiens Nordpunkt, der har faaet Navn efter ham; men denne Fart skete med Slæder inde fra Land, og intet Fartøj, det være Baad eller Skib, har nogen Sinde omsejlet dette Punkt, før det lykkedes „*Vega*“ den 18de Avgust 1878; man fatter derfor ogsaa, at Skibet gav Salut og hejsede Nationalflaget, da *Kap Tjeljuskin* dubleredes. En stor Del af Havet langs Asiens Nordkyst har heller aldrig nogen Sinde før *Vega-Expeditionen* været besejlet af et virkelig søgaaende Fartøj. — Vi kunne iøvrigt ogsaa her mindes, at flere danske Mænd have gjort sig fortjente ved Undersøgelserne over de nordligste Dele af Asien, saaledes *Lassinius*, der 1735 fra *Lenas Munding* sejlede 15 Mile øster paa, hvor han døde af Skjørbug, *Morten Spangsborg* og fremfor

alle *Vitus Bering*, efter hvem Beringsstrædet har faaet Navn, og som omkom 1741 paa Beringsøen, ogsaa af Skjærbug.

Det sidste Forsøg, man gjorde paa at finde Nordøstpassagen, skete ved den østrigsk-ungarske Expedition fra 1872—74, der stod under *Weyprecht* og *Payer*. I Følge Planen skulde denne Expedition, der var fortrinlig udrustet og lededes af udmærket dygtige Folk, langs Asiens Nordkyst trænge øster efter for at vende tilbage igjennem Beringsstrædet, altsaa gjøre netop det samme som *Vega-Expeditionen*; men den lagte Plan viste sig at være saaledes, at Maalet ikke naaedes, skjønt Expeditionen vistnok gjorde en smuk Opdagelse, i det den fandt det hidtil aldeles ukjendte Land nordøsten for *Spitzbergen*, som fik Navnet *Franz Josefs Land*.

Det er let at fatte, at *Nordenskiöld*, der havde været saa heldig med sine Rejser over det kariske Hav, nu for Alvor maatte tænke paa, hvorledes man skulde bære sig ad med at finde Nordøstpassagen, og i den Anledning gav han sig til at studere alle de gamle Skrifter og Kaart, der handle om Farter langs Asiens nordlige Rand. Resultatet af disse Studier blev, at han udfandt Maaden, hvorpaa man bør gjøre den omtalte Tur. Han sluttete nu for det første, at da der paa Asiens Nordkyst udmunder saa mange Floder dybt inde fra *Sibirien*, maa de medbringe en Mængde Vand, der er varmt nok til at optø Isen, saa at der langs Landet maa findes en bred, sejlbar Rende, og fremdeles, at dette varme Vand paa Grund af Jordens Omdrejning maa strømme øster paa. Og han sluttete dernæst, at den Aarstid, paa hvilken den omtalte Rende maa være mest sejlbar, ingeniunde er de tidlige Sommermaaneder, men derimod, i Lighed med hvad vi kjende fra Smeltningen af Jøklerne og fra Jøkelelvne, Avgust- og Septembermaaned, altsaa sent paa Aaret. — Naar man nu, efter at *Nordenskiöld* har fundet Nordøst-

passagen, paa ny gennemlæser den Afhandling, som han før Expeditionen skrev i *Geografisk Tidsskrift* for 1878 og hvori han fremsatte sin Plan, maa man gribes af dyb Beundring over det Snille, hvormed han har udfundet alt. Det skal siges og atter siges: *Nordenskiöld* har med en aandelig Overlegenhed, hvortil man i de oceaniske Opdagelses Historie ikke finder mange Sidestykker, i Forvejen udregnet, at saaledes og saaledes maatte det være, og da han skred til Udførelsen, viste det sig, at han havde regnet rigtig. Man kan altsaa paa ham anvende *Alex. v. Humboldts* Udtryk om *Columbus*: „Han søgte ikke sin Vej som en Æventyrer, men derimod efter en fast, forudfattet Plan,“ og heri har man en af Grundene til, at han overalt er bleven modtaget med saa stor Hæder.

Vi vide jo alle, hvorledes *Nordenskiöld* bragte sine Ideer til Udførelse. Vi have fulgt Expeditionen fra den 25de Juli 1878, da den sejlede forbi Nordkap, og senere da den kom til *Dicksons Havn* ved *Jenissej*. Vi glædede os, da vi hørte, at Expeditionen med Lethed var kommen forbi det frygtede *Kap Tjeljuskin* og havde naaet *Lenaflodens Munding*; thi vi vidste jo godt, som det siden af en Mand fra *Jakutsk* blev skrevet i *Petermanns Tidsskrift*, at det, der hidtil var „holdt for umuligt“, endelig var lykkedes. Meget talte visselig for, at fra nu af vilde alting gaa uden Vanskelighed; men det blev anderledes. Vi huske jo godt, at der hengik adskillige Maaneder uden nogen Efterretning fra Expeditionen, og de, som interessere sig for arktiske Undersøgelser, fik idelig og idelig Spørgsmaal om, hvad der dog kunde være blevet af den. Endelig — efter lang Tids Venten glædedes vi ved Underretningen om, at „*Vega*“ lykkelig var kommen næsten helt til *Beringsstrædet*, og at Expeditionen den 28de September, altsaa to Maaneder efter at være sejlet

forbi Nordkap, var frossen inde ved Serdze Kamen, hvor den nu trygt overvintrede. I Virkeligheden var Maalet naaet og Nordøstpassagen fundet; thi Serdze Kamen er et Sted, hvortil allerede Vitus Bering var kommen 1729, i det han fra Beringsstrædet rejste vester efter, og mangfoldige Hvalfangere have sejlet der i Egnen. — Nordenskiöld's Ven *Palander* har i sin, netop ved sin Simpeltid saa tiltalende Beretning sat os ind i, hvorledes hele Turen er gaaet, og vi have set, at han med en overordentlig Dygtighed har bragt Skibet igjennem mangfoldige Vanskeligheder. Der skal noget til at føre et Skib over et isopfyldt Farvand, hvor over man ikke har noget ordentligt Kaart, og hvor store Strækninger paa Kaartet ere afsatte som Land, medens der i Virkeligheden er Vand, et Farvand, der er saa grundt, at Skibet mangen Gang kun har faa Tommer Vand under Kjølen, og hvor man pludselig overfaldes af uigjennemtrængelig Tykning, der ligner „et Teatertæppe, som trækkes op og ned“. Man kommer herved til at tænke paa *Amerigo Vespucci's* Ord: „Kun de, der have prøvet sligt, kunne gjøre sig en Forestilling om, hvor vanskeligt det er at foretage store Rejser og at gjæste ukjendte Steder, hvor ingen har været før.“ — Det følger af sig selv, at Vega-Expeditionen med højst ærgerlige Følelser maa have lagt sig i Vinterkvarter, kun 30 Mile fra selve Beringsstrædet eller saa langt som fra Skagen til Kolding. Efter næsten 10 Maaneders Indestængning blev „Vega“ endelig fri og sejlede nu den 20de Juli 1879 forbi Østkap; Nordøstpassagen var for første Gang gennemsejlet, og Opdagelsen lykkelig fuldført.

Netop fordi hele Rejsen er gaaet saa godt, kan det muligvis hænde, at en eller anden ukyndig vil paastaa, at Opdagelsesrejsen var en ringe Ting, og at altsaa Nordenskiöld altfor let er kommen til sine Lavrbær. Det er naturlig-

vis fuldstændig rigtigt, at mange *kunde have* gennemsejlet Nordøstpassagen, men Sagen er, at Nordenskiöld er den første, som *har* gennemsejlet den, og man kommer herved til at tænke paa Fortællingen om Columbus med Ægget; bag efter kan man sagtens erklære det for let. I over tre Aarhundreder har man, skjønt forgjæves, stræbt at løse Problemet om Nordøstpassagen, og selv om man vilde paastaa, at en Løsning deraf let maatte kunne ske med Nutidens Hjælpemidler, maa man ikke glemme, hvorledes det gik den østrigsk-ungarske Expedition, kun faa Aar før Nordenskiöld. Den kom ikke igjennem Nordøstpassagen, fordi man ikke havde lagt den rigtige Plan. Hvad selv en *Payer* erklærede for umuligt, har Nordenskiöld erklæret for muligt, og — *han har udført det!* — Man kunde maaske ogsaa sige, at Vega-Expeditionen ikke har lidt noget, og at den i saa Henseende staar langt tilbage f. Ex. for mange af Expeditionerne, der have søgt Nordvestpassagen. Gjennemsejlingen af Nordøstpassagen har tilvisse intet nervepirrende og spændende ved sig, og den frembyder ingen af de sørgelige Optrin, som vi saa godt kjende fra andre Polarrejser. Men det er netop Nordenskiöld's og Palander's Hæder, at alting var lagt saa fortrinlig til Rette og saa vel forberedt, at den hele Rejse fuldførtes uden f. Ex. et eneste Skjæbtilfælde. Der skal selvfølgelig stor Omtanke og Omhu til at udføre sligt, det er meget lettere at sætte baade Skib og Mandskab over Styr.

Endelig er der ét, som endnu maa fremhæves, nemlig *Betydningen* af Nordøstpassagen. At Opdagelsen af denne Vej har stor videnskabelig Værd, ligger ganske nær; thi den har jo bragt os nærmere til det Maal, som *Seneca* omtaler, naar han siger: „Der vil komme en Tid, efter Forløbet af mange Aar, da Oceanet vil løse Tingenes Baand og da den umaadelige Jord vil ligge aaben.“

Det bør imidlertid ogsaa hævdes, at Opdagelsen vil have stor praktisk Betydning; thi den har aabnet en ny og hidtil ukjendt Vej for Verdenshandelen. Naar man studerer Geografiens Historie, finder man gjennemgaaende, at Opdagerne ikke have kunnet se de store Følger af deres Opdagelse. Da saaledes f. Ex. Franskmanden *Jaques Cartier* 1536 opdagede St. Lawrencefloden, og da han ved dens Bred plantede et Kors med det franske Vaaben og med en Indskrift, som viste, at han havde taget Landet i Eje for sin Konge, Frandsen første, anede han ikke, hvad der engang vilde komme ud af dette Land, og selv 1763, for lidt over et Hundremaal siden, da Franskmandene maatte afstaa Landet til Engelskmændene, lød det haanlig i Frankrig: „Det er ikke andet end en hel Del Land med Sne, vi miste.“ I vore Dage ligger Chicago, den første Kornhandelsby i Verden, i St. Lawrenceflodens Opland. — Da *Willoughby* satte sit Liv til paa Lapplands øde Kyst, anede han ikke, at der som Følge af Togtet skulde aabnes en ny Mark for Verdenshandelen, og at der bl. a. ved *Dvinas* Munding skulde opstaa en By, Arhangelsk, hvis Havn i vore Dage har en Skibsfart, som med Ind- og Udgaende aarlig udgjør 230,000 Tons. — Da Kaptein *Sturt* 1843 paa sin Rejse i det indre Avstralien maatte vende tilbage, fordi han traf paa en vældig Stenørken, anede han ikke, at det Indre af dette store Land engang i Tiden skulde blive et af de vigtigste uldfrembringende Lande i Verden. Saaledes viser det sig i det uendelige, naar man gennemgaaer Geografiens Historie, og man kommer herved til at tænke paa *Benjamin Franklins* Svar, da man ved den første Luftsejls spurgte ham om, hvad Luftballonen vilde blive til: „Hvad skal det nyfødte Barn blive til?“

Det er let forklarligt, at man over for dette Spørgs-

maal ved Nordøstpassagen lader sig lede af den ringe praktiske Betydning, som Nordvestpassagen har; i en lang Aarrække talte man jo saa meget om Nordvestpassagen, og den har dog ikke givet noget praktisk Udbytte. En nøjere Betragtning af Forholdene gjør det dog indlysende, hvor stor Forskjellen er imellem de to Passager. De naturlige Vandveje for de Dele af Nordamerika, som kunne frembringe Varer af stor Vigtighed for Menneskeheden, ere Floderne St. Lawrence, Mississippi, Rio Colorado, Columbia o. s. v., og de løbe alle mod Øst, Syd eller Vest; de Floder, som løbe imod Nord, komme derimod alle fra Egne, om hvilke vi i det mindste ikke kunne tænke os, at de ville kunne frembringe slige Varer i Mængde. Selve Egnene, hvorigjennem Nordvestpassagen gaar, ere jo i højeste Maade uproduktive, og *Payer* kalder derfor med Rette denne Passage „et livløst Næt af Kystlinjer.“ — Helt anderledes stiller sig derimod med Asien. De naturlige Vandveje for Halvdelen af denne Verdensdel ere Floderne Obj, Jenissej, Lena, Jana, Indigirka o. s. v., som alle løbe imod Nord og udmunde i Nordøstpassagen. Hertil kommer, at det indre Sibirien i mange Henseender aldeles ikke er saaledes, som mange gjerne tro. Vinteren i disse Egne er vistnok meget kold, med meget høje Kuldegrader; men til Gjengjæld er Sommeren varm, og der kan derfor i det indre Sibirien med Held dyrkes alle vore Kornsorter, selv Hvede, saa vel som Hør, Hamp og lign. Ved Objs Bredder træffer man udstrakte Terræner, der vistnok nu ligge øde hen, men som af Naturen ere overordentlig frugtbare og have en Jordbund, der svarer til den navnkundige „sorte Jord“ i det sydlige Rusland. I det indre Sibirien findes der fremdeles store Masser, ikke alene af Guld, men ogsaa f. Ex. af Kobber og Jærn, saa vel som af Grafit; der er end videre umaadelige Strækninger med fortrinligt Tøm-

mer, de talrige Floder vrimle af ypperlig Fisk, og endelig kan man blandt vigtige Frembringelser nævne Pelsværk og Mammuttænder. En hel Del af disse Frembringelser kan det ikke lønne sig at føre til Lands, de maa bringes ned ad Floderne og derfra videre igjennem Havet. Til alt dette kommer endnu, at de største Dele af Sibirien ere ubeboede og udyrkede, ja! endog saa ukjendte, at man for en Del Aar siden ikke langt fra Krasnojarsk og i Nærheden af den store Landevej tværs igjennem Landet, pludselig traf paa en Landsby, som selv Regeringens Embedsmænd aldrig havde hørt omtale. Den var beboet af flygtede forviste eller Efterkommere af saadanne, og disse Mennesker tilbragte langt inde i Skovene et tarveligt, men veltilfreds Liv. Lader os nu engang tænke os disse umaadelige Landstrækninger beboede af en talrig og flottig Befolkning; hvilken Masse Produkter ville de ikke kunne bringe frem af den jomfruelige Jord? — I dette Øjeblik kjende vi saa overordentlig lidt til de stærkt skiftende Isforhold i Havet langs Asiens Nordkyst; men lad der hengaa alene en Menneskealder, og vi ville da kjende dem meget nøje. Allerede nu har man faaet at vide, at imedens i forrige Aar de tre sydlige Indgange til det kariske Hav næsten uafbrudt vare spærrede med Is, var den fjerde, Vejen norden om Novaja Semlja, isfri, og man kunde, som sædvanlig, sejle over selve „Iskælderens“. — Nordenskiöld har utvivlsomt Ret, naar han siger, at man i Reglen ikke vil kunne gjennemsejle Nordøstpassagen paa én Sommer; men man har heller ikke nødig at gjøre dette. Rige Sibirianere kunne f. Ex. indrette Oplagshuse ved de store Floders Munding, og de kunne da, naar de i Julimaaned ved Udsendinger have faaet at vide, om Isaaret er gunstigt, i al Hast indtage Ladninger af Naturprodukter, der sendes af Sted, enten fra det østlige Sibirien til Japan eller

Californien eller fra det vestlige Sibirien til Evropa. I den korte Tid af Aaret, hvor Havet er sejlbart, kan der tillige anden Steds fra gaa Skibsladninger til Sibirien; nu til Dags telegraferer man jo fra Arhangelsk til Norge, naar Sejladsen er fri, og Skibene gaa da øjeblikkelig af Sted ind i Hvidehavet. — Der er saa ofte talt om, at Jordens Produktionsevne ikke staar i Forhold til Folkeformerelsen, og at vi derfor bør finde nye Terræner, som egne sig til Bebyggelse. Nordenskiöld har ved sin Opdagelse bragt en hel ny Mark ind under vort Omraade, og han har aabnet en halv Verdensdel for den vindskibelige Menneskeslægt.

Det er det skønne ved de geografiske Opdageres Lod i vore Dage, at Opdagelsen ikke bliver holdt hemmelig, og at den strax bliver bragt til hele Verdens Kundskab. Vi vide jo, hvorledes det gik Columbus og hans samtidige; de vare bange for paa deres Rejser at møde Mænd fra andre Folkefærd end deres eget, og Misundelse mødte dem i Hjemmet. Nu kan en stor geografisk Opdagelse ikke holdes hemmelig; thi selv Masserne læse om den og interessere sig derfor. Vi huske godt, hvorledes det gik her, da der var kommet Efterretning om, at „Vega“ var i Behold; endog simple Folk standsede paa Gaden og udbrød med øjensynlig Glæde: „Nordenskiöld er jo i Sikkerhed!“ Man kan ogsaa paa Nordenskiöld anvende det Udtryk, som en aandfuld Landsmand af os har brugt om Thorvaldsen: „Selv Misundelsen bøjer sig til Beundring.“

Vor Hyldest gjælder imidlertid ikke alene Nordenskiöld, men ogsaa alle hans Mænd, fra de højeste til de laveste, alle dem, der med saa megen Dristighed og Ihærdighed have staaet ham bi i hans store Foretagende. Det skal siges til Nordenskiöld's Ros, at han ikke som saa mangen anden Chef tidligere blander sig i de enkelte

Videnskabsmænds Undersøgelser og naadig tilstaar eller unaadig afslaar, hvad Videnskabsmanden paa Expeditionen ønsker. Der har altid paa hans Togter hersket et vist, om man kunde kalde det, patriarkalsk Forhold mellem ham og hans Ledsagere. Han er visselig den egentlige Leder, og Expeditionen maa derfor gaa den Vej, han ønsker; men han giver for Resten Videnskabsmændene fri Hænder, og derved har han paa sine mange Rejser lagt Grunden til *en videnskabelig Stab*, hvoraf Sverige med Rette kan være stolt. Selv Videnskabsmand, véd Nordenskiöld godt, hvad Videnskaben er værd; han glemmer aldrig, at „Blomsterkongen“ *Linné* har et Navn, der er jævnbyrdigt med andre store Kongers.

Og vor Hyldest gjælder ligeledes dem, der have sat Nordenskiöld i Stand til at udføre sin Daad. Saaledes Sveriges og Norges Konge, *Oscar den anden*, der allerede 1861 som Prins ydede Bidrag til en Expedition til Spitzbergen, og uden hvis kraftige Understøttelse baade i den ene og den anden Retning Togtet igjennem Nordøstpassagen ikke vilde være sket, fremdeles den ligesaa højsindede som beskedne *Oscar Dickson*, der i en Aarrække har virket for sit Lands Expeditioner i det høje Nord, og hvis Navn uadskillelig vil være kuyttet til Nordenskiöld, og endelig den unge Sibirianer *Sibiriakoff*, der allerede tidlig har set, hvad Betydning Togtet vilde have for hans Fædrelands Fremtid.

Det Triumftog, som Nordenskiöld og hans Mænd have gjort, er et Vidnesbyrd for Følelsen af, at Vega-Expeditionen har udført en Daad, der maa regnes som en Verdenstildragelse. De store oceaniske Opdagelser, der begyndte i Columbus's, Vasco da Gamas og Magalhaens's Tidsalder, have først nu faaet deres Afslutning. Nordøstpassagen er den sidste store, oceaniske Opdagelse, som er mulig; thi derom ere alle enige, at Nordpolen og Syd-

polen ikke kunne naas til Skibs, om end maaske paa anden Vis. — Selv uden Nordøstpassagen var Nordenskiöld en stor Opdager, med Nordøstpassagen træder han ind i de største Opdageres Række.

Og hermed hilse vi Nordenskiöld, Manden med de store Tanker, Manden med de store Kræfter, Manden med den store Lykke.“

Under de sidste Ord rejste Hs. Maj. *Kongen* og dernæst hele Forsamlingen sig og hilste Nordenskiöld med Hurraraab og Fanfarer.

Professor *Nordenskiöld*, der modtoges med stærkt Bifald, talte derpaa omtrent saaledes:

Det maatte ikke forbavse, om han nu savnede Ord for at svare og takke. Det kgl. danske geografiske Selskab var vistnok et af de yngste i Europa, men hvis man ansaa det for et Udtryk for den Aand, der besjælede Nationen, og for den Betydning i de geografiske Opdagelses Historie, Danmark havde, kunde dette Selskab føre sine Aner langt tilbage. Opdagelsen af Island og af Vinland var sket fra et Land, der senere Aarhundreder igjennem hørte med til Danmark. Vel blev denne sidste Opdagelse atter glemt, men dens Indflydelse havde dog været betydelig; thi den bidrog til at lære Nationerne at søge bort fra Kysterne og ud paa Havet. Den kunde derfor ogsaa siges at være et Grundlag for Columbus's senere Opdagelse. I en senere Periode stod Danmark i første Række af de Lande, der udsendte geografiske Expeditioner. Der var fra det udsendt Expedition paa Expedition til Grønland, og mange af disse havde indskrevet deres Navne i Videnskabens Aarbøger. Han mindede om Jens Munks Expedition 1619 med to smaa Skibe, om Forsøgene paa fra Island at naa Grønland, end videre om Egede, Graah og mange endnu levende Mænd. Han fremhævede dette som et Bevis for Betydningen af den Hilsen, det kgl. danske geografiske Selskab havde bragt Expeditionen, og for hvilken han takkede.

Selskabets anden Vicepræsident, Gehejmecratsraad *Trap* bragte derpaa følgende

Hilsen til Palander.

„Naar der her er paavist den store Betydning, som Nordøstpassagens Gjennemsejling ved den nordenskiöldske Expedition har og vil have for Videnskaben og Samfærdselen,

maa vi ogsaa særlig nævne en Mand, der næst Nordenskiöld staar højest iblandt Bærerne af Expeditionens heldige Udfald; det er Skibets ansete Chef, Kaptajn Palander.

Adolph Arnold Louis Palander er født i Karlskrona 1842. Fra Kadetakademiet samme Steds blev han Søofficer 1864 og var alt som ganske ung Officer paa længere Sørejser; det var dog først 1868, at han prøvede Farten paa Ishavet, i det han var næstkommanderende paa „Sofia“. De Egenskaber, han lagde for Dagen paa denne Rejse og senere, da han var Skibschef paa Vinterruten, i en netop meget stræng Vinter, mellem Gottland og Fastlandet, lod ham blive Fører af det til den store Nordpolsexpedition 1871—72 anvendte Dampskib „Polhem“. Det var efter dette Togt, at Nordenskiöld, da han vendte sin Tanke mod Nordøstpassagen, valgte Palander til Chef for Skibet „Vega“, og det er ved dette Valg, at Palander er kommen til at føre et Skib, der, som man har sagt, har udført „den betydningsfuldste Rejse, der nogen Sinde er bleven gjort under svensk Flag“, igjennem Nordishavet, forbi Kap Tjelsjuskin, derefter gjennem Beringsstrædet og endelig omkring tvende Verdensdele. Det er mig overdraget her at meddele, at det kgl. danske geografiske Selskabs Raad paa Forslag af Flaadens Admiral Wrisberg har udnævnt Kaptajn Palander til Æresmedlem af Selskabet. Diplomet, som nu er udfærdiget, griber jeg Lejligheden til at overlevere. Jeg kan ikke slutte denne Meddelelse uden tillige at udtale, at det er en stor Hæder for vort Selskab at have saadanne Æresmedlemmer som Nordenskiöld og Palander“.

Taleren overrakte derpaa under stærkt Bifald Palander Diplomet.

Kaptajn *Palander* takkede for den ham viste Ære, som han satte saa meget mere Pris paa, da han vidste, hvor sjælden den var.

Overkammerherre *Holstein-Holsteinborg* sluttede der-

paa Mødet med en Tak til Hs. Maj. Kongen, hvilken besvaredes med kraftige Hurraraab: „Kongen leve“.

Hs. Maj. *Kongen* takkede hjertelig og bad Forsamlingen udbringe et Leve for „Nordenskiöld og Palanders Konge, hans kjære Ven og Frænde, Kong Oscar“. Dette Leve besvaredes med kraftige Hurraraab.

Efter at Hs. Maj. Kongen af Vicepræsidenterne var ledsaget bort, samledes man i Pergolaen for at drage over i den lille Sal, i hvilken der var arrangeret en *Sexa* for 300 Deltagere, saa mange som Salen paa nogen Maade kunde rumme. Ogsaa denne Sal var festlig smykket, især med skandinaviske Flag. Paa Estraden, over hvilken Hs. Maj. Kongens Buste var anbragt, var Hovedbordet dækket. Hs. kgl. Højhed *Kronprinsen* præsiderede med Nordenskiöld ved den ene og Palander ved den anden Side. Ved samme Bord sad ogsaa Hs. Højhed Prins Hans, de øvrige Herrer af Expeditionen, de tidligere nævnte Medlemmer af Corps diplomatique, de to Universiteters Rektorer o. fl.

Hs. kgl. Højhed gav, efter at en Sang af *H. P. Holst* var afsungen, først Ordet til Overkammerherre *Holstein-Holsteinborg*. Kongens Skaal, ytrede han, var den hjemlige, trofaste Hilsen, naar danske Mænd samledes. Denne Gang gjaldt Skaalen ikke en enkelt Monark som ellers, han vilde tømme Glasset for Nordens Monarker. Først og fremmest vilde han bringe en Tak til Selskabets naadige Beskytter, Kong Kristian den niende, dernæst til Kong Oscar den anden, der i en saa væsentlig Grad havde været „Vegas“ Beskytter, og som den tredje for Kejser Alexander, hvis vidtstrakte Riges Grænser „Vega“ havde befaret. Ogsaa Sydens gjenfødte Stat havde ikke villet svigte sine store Traditioner, men havde villet være med ved en af sine paa denne berømmelige Fart; han mindedes derfor Kong Umberto. „Leve Nordens Monarker og Kongen af Italien!“

Dernæst sang man nedenstaaende, med stærkt Bifald modtagne Sang af *Carl Andersen*: „For Nordenskiöld og hans Mænd“:

Hil Dig, Vega, med vejrbitte Gutter om Bord,
Som nu stævner mod Mälarens Havn!
Hvilket straalende Glimt for det undrende Nord!
Er det Stjernens, der laante Dig Navn?

Se blot Høvdingen hist, ham bag Rælingens Rand,
Og de Mænd, der sig stolt kalde hans!
Tror I, Flammernes Skjær fra det hærgede Land
Maatte til, for at give dem Glans?

Dog har gjævere Viking ej svunget sit Sværd,
Naar det lyste til Landenes Skræk!
Bedre Mænd havde aldrig Kong Karl i sin Hær,
Naar han Hundred med Ti fejdede væk,

Dem af Kursen ej drev noget gabende Dyb,
Nogen Mur, rejst af Væt og af Troid;
Dem jo skræmmed ej Afgrundens lurende Kryb,
Ej Polarisens knejsende Vold.

Ej den rugende Nat, ej den knugende Frost
Kunde lægge de Mænd sig for Fod;
Som et Fjæld stod enhver paa sin ensomme Post,
Hvor kun Himlen fik øjne hans Mod.

O, men Høvdingen hist, han bag Rælingens Rand
Stod jo blandt dem i Nætternes Gys,
Og han peged mod Haabets forjættede Strand
Og bebuded dem Morgenens Lys. —

Men hvor Sælhunden raaded fra Skabningens Dag
Og selv Solen sig sjælden lod se,
Aandens Sejr nu bli'er meldt af det korssmykte Flag,
Der blev hejst af en Søn af Linné.

Det blev hejst, den Gang Isblokken aabned sin Rift
Og Aarhundreders lokkende Drøm
Fanged Liv ved et Menneskehjertes Bedrift,
Da den fandtes, *den rindende Strøm!*

Fra det fjærneste Syd, fra det yderste Nord
Vega saas, da den skar gennem den —
Men det straalende Glimt for den undrende Jord
Var dog **Nordenskiöld** selv og **hans Mænd!**

Hs. kgl. Højhed *Kronprinsen* tog nu Ordet og udbragte følgende Skaal for Prof. *Nordenskiöld*:

„Som Præsident for det kgl. danske geografiske Selskab være det mig tilladt her at byde Dem, Hr. Professor Nordenskiöld, et hjærteligt Velkommen.

De har nu lykkelig paa Deres saa glimrende, men ofte vist saare anstrængende Togt gennem Verden naaet den sidste Havn, inden De atter sætter Foden paa deres elskede Fædrelands Grund, og vi bringe Dem da alle de her forsamledes dybtfølte Tak, fordi De har villet lade os faa den Glæde at se Dem standse her i nogle Dage.

Det var med varm Deltagelse og med vore bedste Ønsker, at vi fulgte Dem og Deres saa dristige Ledsagere paa det farefulde Togt, og med Uro og Bekymring tænkte vi her ofte paa Dem under Deres lange og besværlige Vinterophold.

Det var derfor ogsaa med Jubel og Begejstring, at

vi fra de fjærne Lande modtog den glædelige Tidende, at De havde naaet deres Maal og at Nordøstpasset var fuldbyrdet, og vore Hjerter fyldtes af Stolthed over, at det var vore *nordiske Brødre*, som havde løst den store Opgave, der hidtil ikke var lykkedes for nogen anden Nation!

Jeg skal ikke her dvæle ved den store Betydning, som „Vegas“ Expedition vil komme til at udøve paa Videnskaben i Fremtiden. Det er alle Vegne og af Verdens første Videnskabsmænd bleven skildret med saa glødende Farver, at mine Udtalelser her kun vilde blegne lige over for disses; heller ikke skal jeg her fordybe mig i Betragtningen af de Veje, den har paavist for Handel og Samsfærdsel, thi det vil paa en langt bedre og fyldigere Maade blive omtalt, naar vi i overmorgen mødes med den danske Handelsstands Repræsentanter. — Men jeg vil her kun særlig fremhæve den Dygtighed, hvormed Expeditionen er bleven planlagt og ledet, og det sjældne Mod, der besjælede hver enkelt af dens Deltagere, fra Videnskabsmanden og hans Mænd, der i Dag ere vore Hædersgjæster, til den ringeste Matros om Bord. De kjække Polarfarere skyldes Tak for den Aandsstyrke og den Ihærdighed, hvormed enhver af dem har begyndt, fortsat og nu løst den store Opgave, der var stillet dem.

Med Begejstring ere „Vegas“ Deltagere hilsede paa alle Steder, der have været saa lykkelige at blive gjæstede af dem. Med Jubel og inderlig Tak hilse ogsaa vi Dem her ved Øresunds Bredder. Vor Tak skal særlig lyde, fordi De, skjønt saa nær Deres Ønskers Maal, og skjønt Længselen efter Hjemmet og alt, hvad der venter Dem der, drager Dem stærkere og stærkere, dog for vor Skyld har villet overvinde disse og glæde os ved Deres Nærværelse.

Ja! sikker og fast i sin Sag gik Nordenskiöld til sin vanskelige og farefulde Gjerning, og han kan nu med Tilfredshed og Stolthed se tilbage paa den udførte Daad;

ogsaa vi gribe med Glæde Lejligheden til at føje nye Blade til hans Sejrskrands!

Held den Mand, som i Fredens Gjerning og i Videnskabens Tjeneste ikke skyede Kamp og Fare, og som nu vender hjem med Sejr. Længe leve *Nordenskiöld!*“

Efter denne med Begejstring modtagne Skaal bragte *Nordenskiöld* sin Tak for den Modtagelse, han havde faaet og foreslog en Skaal for det kgl. danske geografiske Selskab. Han havde nylig talt om dettes store Minder og Aner. Selskabet havde selv under sin korte Levetid udrettet meget, og faa Selskaber havde saa gode Udsigter som dette, da det med Kjærlighed omfattes af Landets første Mand, Hs. Maj. Kongen, og som Præsident har Kongens Søn. Dette i Forening med dets mange Medlemmer sikrer Selskabet en stor Fremtid; det har ogsaa vist sig, at det har valgt den rette Form. Men dertil kommer, at Selskabet har et særegent Omraade for sin Virksomhed, en stor og smuk Opgave i Grønlands Undersøgelse; denne maa finde Sted før eller senere, og man vilde maaske der igjennem finde Jordens Nordpol. „En Skaal for det geografiske Selskab og gid dets Virksomhed maa sprede ny Ære over dette gamle, ærerige Land!“

Admiral *Irminger* talte dernæst for Vegas kjække og uforfædede Fører, Kaptajn Palander.

Palander takkede, i det han udtalte, at den Skaal, der var bleven udbragt for ham, havde faaet en særegen

Betydning, fordi den udbragtes af en Mand, hvis Navn han alt havde hørt sin Fader nævne som en af Repræsentanterne for den danske Marine. En anden af disse Repræsentanter havde han lært at kjende i den unge Løjtnant Hovgaard, hvis Sømandsdygtighed det var ham en Glæde at anerkjende. „Et Leve for den danske Marine!“

Derpaa talte Kaptajn *Hoffmeyer* for de dygtige Videnskabsmænd og Officerer, der havde ledsaget Vega-Expeditionen og havde Andel i dennes Resultater. Dr. *Kjellman* takkede herfor og mindede om det skandinaviske Naturforskersmøde, der i Sommer afholdtes i Stockholm, og til hvilken han bad Forsamlingen være hjertelig velkommen. Marineminister *Ravn* foreslog en Skaal for den svenske Marine. Kand. *E. Elberling* talte for Oscar Dickson og Sibiriakoff, og Rektor magnificus *Goos* for Lunds Universitet, for hvilken sidste Skaal Rektor *Ljunggren* takkede. Oberst *Hoskier* talte efter en humoristisk med stærkt Bifald modtagen Sang af *Christoffer Boeck* for Kvinden og særlig for Nordenskiöld og Palanders Hustruer. Admiral *Bille* talte som Selskabets Aldersformand under stærk Begejstring for Selskabets Præsident Hs. kgl. Højh. Kronprinsen og Hds. kgl. Højh. Kronprinsessen. Løjtnant *Hovgaard* takkede sine Kammerater paa „Vega“, og særlig de to Chefer for Expeditionen for de to lærerige og behagelige Aar, han havde tilbragt om Bord.

Hs. kgl. Højh. *Kronprinsen* sluttede derpaa med endnu engang at takke Nordenskiöld og Palander, fordi de havde villet tilbringe Aftenen i Selskabet, og kort efter forlod Hs. kgl. Højhed med Følge og strax der efter Expeditionens Medlemmer Festen.

Internationale Polarstationer,

efter et Foredrag af **N. Hoffmeyer**, Bestyrer af det meteorologiske Institut.

Hidtil have Nordpolsexpeditionerne væsentlig haft til Formaal at udvide vore geografiske Kundskaber med Hensyn til Polaregnene; de have søgt at trænge saa langt frem imod Polen, som mulig og tillige ved Stedbestemmelser og Opmaalinger at kaartlægge de Landstrækninger, som de opdagede. Samtidig hermed er tilvisse vort Kjendskab til de fysiske Forhold i disse Egne i mange Henseender blevet meget udvidet, og dertil har den Omstændighed ikke mindst bidraget, at de fleste Expeditioner paa Grund af den korte Tid af Aaret, Polarhavene kunne be-

sejles, ere blevne tvungne til at overvintre paa høje nordlige Breddegrader, hvor der da med paaskjønnelsesværdig Iver er blevet udført kortere eller længere Rækker af regelrette meteorologiske, magnetiske og hydrografiske Iagttagelser paa Stedet.

Flere forskellige Grunde have dog sædvanlig medvirket til at berøve disse Iagttagelser en Del af deres videnskabelige Betydning. De ere saaledes som oftest kun blevne udførte i Vintermaanederne, medens Isen holdt Skibene bundne; de have næsten altid været fuld-